

Nr 526

Av herr Wiklund m. fl., om inrättande av ytterligare tjänster vid polisen i Stockholm.

(Lika lydande med motion nr 410 i Första kammaren)

Ett av de viktigaste motiven för polisväsendets förstatligande var att bättre förutsättningar därigenom skulle skapas för upprätthållande av ordning och säkerhet i samhället. De mest framträdande organisatoriska förändringarna består däri att sambandet mellan polis-, åklagar- och exekutionsväsendet helt har brutits och att större arbetsenheter uppbyggts. För Stockholms vidkommande har emellertid några förändringar i dessa hänseenden inte varit aktuella. Målsättningen vid statens övertagande av huvudmannaskapet för polisväsendet var, förutom att allmänna rationaliseringsynpunkter anlagts, att samhället bättre skulle kunna bekämpa det samhällsproblem brottsligheten utgör. Mot denna bakgrund är det naturligt att staten fullföljer och skärper de strävanden till upprustning av polisverksamheten som förekom på många håll redan under den tid denna verksamhet stod under kommunalt huvudmannaskap.

Den under senare år rikt fasetterade lagstiftningen på specialstraffrättsens område har i regel medfört att polisen fått ytterligare arbetsuppgifter. I remissyttranden från polismyndigheter i sådana lagstiftningsfrågor har ofta erinrats om att det för att genomföra den eller den reformen erfordras tillskott av polispersonal. Å andra sidan har några betydande lättnader för polisarbetet knappast vidtagits. En stor del av de personalökningar, som kommit polisen till del, konsumeras av ökade arbetsuppgifter. Polisens resurser att möta de problem upprätthållande av ordning och säkerhet innebär i den starka samhällsomdaning, som för närvarande pågår, är därför icke tillräckliga. I samband med offentliggörande av olika förhållanden inom polisväsenhet har också gång efter annan framkommit att vissa uppgifter måst eftersättas på grund av personalbrist och prioritet för andra tjänsteärenden. Det kan enligt vår mening icke godtagas att sådana förhållanden skall fortgå sedan de från ansvarigt håll påtalats.

Såsom ovan framhållits var det statsmakternas mening att polisverksamheten under statligt huvudmannaskap skulle upprustas, så att denna verksamhet motsvarar de berättigade anspråk på effektivitet som kan ställas på denna. Enligt departementschefens förslag i årets statsverksproposition skall Stockholms polisdistrikt tillföras sammanlagt 69 polismanstjänster.

Av dessa skall emellertid 11 tjänster ställas till rikspolisstyrelsens förfo- gande för riksomfattande verksamhet. Den verkliga utökningen uppgår så- lunda till 58 man, vilket i förhållande till den av polismästaren begärda förstärkningen med 218 man är mycket blygsamt. Polischefens beräkning av behovet av ökning av polispersonalen har med undantag av en tjänst vitsordats av rikspolisstyrelsen. Polischefen har vidare förklarat, att det verkliga behovet är betydligt större än hans äskanden. Han har av olika skäl dock begränsat sina förslag till personalförstärkning till vad som nu angivits.

Rekryteringsförhållandena i huvudstaden har gradvis förbättrats på så- dant sätt att den begärda personalförstärkningen även ur den synpunkten är genomförbar. Beträffande frågan om rationaliseringsmöjligheter inom polisverksamheten kan anföras, att olika enheter av Stockholms polisdistrikt under det senaste decenniet omorganiserats i nära samförstånd med sta- dens organisationsavdelning, som intill förstatligandet motsvarat den för landet i övrigt verkande polisväsendets organisationsnämnd. Polisedningen har även i övrigt fortlöpande sökt beakta alla tänkbara rationaliserings- möjligheter.

Vid beräkningen av det antal polismanstjänster departementschefen tagit upp i sitt förslag har den genomsnittliga personalökningen under de senaste fem åren varit normgivande. För Stockholms vidkommande återspeglar denna beräkningsgrund inte de rätta förhållandena. Under de första två åren av denna period kunde nämligen några nämnvärda utökningar icke ifråga- komma på grund av då rådande rekryteringssvårigheter och stora vakan- ser. Det vore därför enligt vår mening riktigare att beräkna utökningarna på grundval av de senaste tre årens personaltillskott. Vi kan emellertid av principiella skäl inte heller finna att ett sådant matematiskt uppfyllande av de förpliktelser att bygga upp en effektiv polisverksamhet staten iklätt sig skulle vara till fyllest. Det väsentligaste torde icke vara att polisväsendet tilldelas det antal tjänster, som kan anses behövliga för att årligen hinna avsluta ett visst antal ärenden. Tyngdpunkten bör i stället läggas på att till- föra polisen behövliga resurser för att tränga tillbaka brottsligheten såsom samhällsskadlig företeelse och därigenom ge medborgarna större trygghet mot lagöverträdarens verksamhet. Av stor vikt är givetvis att de brottsutre- dande styrkorna får sådan storlek, att tid kan ägnas åt sådana brottsan- mälningar, som för närvarande regelmässigt måste skjutas åt sidan.

År 1955 inkom till kriminalpolisen i Stockholm 58 858 anmälningar. An- talet har årligen ökat och uppgick år 1964 till 88 993. Under samma tid har antalet kriminalpolismanstjänster ökat från 279 till 388. Ökningen av det genomsnittliga antalet anmälningar per kriminalpolisman har under tiden sålunda ökat från omkring 211 till 231. Uppklaringsprocenten beträffande anmälda brott har under tiden från 1955 till 1963 — siffrorna för 1964 har ännu icke framräknats — sjunkit från totalt 28,04 till 23,75. De under åren

ingivna anmälningarna ställda i relation till Stockholms hela folkmängd visar, att bakom varje anmälan står nu i genomsnitt blott 8,9 personer mot 13,4 år 1955. Om hänsyn tages enbart till anmälda strafflagsbrott är motsvarande jämförelsetal 12,3 och 18,5. Vid en jämförelse med brottsligheten i andra större städer i landet finner man, att det genomsnittliga antalet invånare per anmält strafflagsbrott i Göteborg uppgick till 13,1, i Malmö 15 och i Norrköping 19,2. Dessa sifror ger belägg för antagandet att brottsligheten koncentreras till de stora städerna och att den i motsvarande grad även får en hårdare karaktär.

För de båda andra enheterna — ordnings- och trafikavdelningarna — har det senaste årtiondet medfört alltför stor arbetsbelastning i förhållande till resurserna framför allt på grund av den intensiva utbyggnaden inom storstockholmsområdet och ökningen av motorfordonsbeståndet, som under denna tid mer än fördubblats. Den svällande trafiken har icke kunnat övervakas effektivt, varigenom bristande respekt för trafikreglerna blivit allt allvarligare. Det förhållandet att det snarast får anses som en tillfällighet, om en förseelse beivras, har för den allmänna laglydnaden mycket vådliga konsekvenser. Tillkomsten av nya förortsområden av svårövervakad struktur har vidare medfört allvarliga problem för ordningshållningen. Därjämte torde ordningsstörande händelser i anslutning till tunnelbanan bli allt vanligare. Enligt vår mening är en betydligt kraftigare förstärkning av ordnings- och trafikavdelningarna även ur brottsförebyggande syfte välmotiverad. Allmänheten har enligt vår mening berättigade krav på hjälp från polisens sida inte bara vid inträffade brott och olyckshändelser utan jämväl i övrigt. Det må även erinras om att huvudstadens poliskår i detta hänseende ofta blir landets ansikte mot besökande utlänningar. Vid förstatligandet av polisväsendet har bland annat utsagts att stor vikt skall fästas vid ett förbättrat förhållande gentemot allmänheten. En förbättrad service på alla områden torde då vara det verksammaste hjälpmedlet. Det har utåt tryckts hårt på att bl. a. polisens hjälpande verksamhet skall skjutas i förgrunden. Att inför allmänheten starkt betona denna målsättning skulle emellertid kunna få motsatt effekt, om förutsättningarna för fullföljandet av intentionerna är otillräckliga.

I statsverkspropositionen år 1965: Bil. 13: Inrikesdepartementet föreslår departementschefen, som redan ovan framhållits, att inalles 69 polismans-tjänster inrättas i Stockholms polisdistrikt, varav 22 beräknas för ordningsavdelningen och 24 för utredningsavdelningen. Vidare föreslås att åtta tjänster som poliskonstapel/förste poliskonstapel överföres från utredningsavdelningen till ordningsavdelningen. Av de för utredningsavdelningen avsedda 24 tjänsterna avses 11 i enlighet med rikspolisstyrelsens förslag för förstärkning av den personal, som tillhandahålles för riksomfattande spanings- och utredningsverksamhet. Rikspolisstyrelsen föreslog i sina petita att 114 tjänster för ordningsavdelningen och 36 för utredningsavdelningen skulle

nyinrättas. Kungl. Maj:ts förslag skulle alltså innebära, att ordningspolisen skulle tillföras cirka 100 tjänster mindre än vad som anses erforderligt och utredningsavdelningen 23 tjänster mindre, vilket mot bakgrunden av vad ovan anförts om behovet av personalförstärkning får anses synnerligen otillfredsställande.

Enligt vår mening bör som ett minimum följande ytterligare 22 tjänster inrättas i Stockholms polisdistrikt, nämligen

på *ordningsavdelningen*

1 polisintendent A 27

3 förste polisassistenter A 19

2 » » A 17

1 förste poliskonstapel/poliskonstapel A 15/13

4 poliskonstaplar A 11/9

samt som ersättning för de elva tjänsterna på *utredningsavdelningen*, som avses för riksomfattande verksamhet,

5 förste kriminalassistenter A 19

4 » » A 17

2 kriminalassistenter A 15.

Kostnaderna för denna ytterligare personalförstärkning — sålunda utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit — uppgår till cirka 600 000 kronor.

Med åberopande av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen beslutar, utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit, inrätta 22 polismanstjänster i Stockholms polisdistrikt fördelade på olika personalkategorier och lönegrader enligt vad i motionen närmare angivits med bemyndigande för Kungl. Maj:t att vid behov företaga smärre förändringar i den föreslagna fördelningen av denna personalökning mellan olika tjänstekategorier inom ramen för den lönekostnad denna ökning betingar.

Stockholm den 27 januari 1965

Daniel Wiklund

Nancy Eriksson

Einar Rimmerfors

Folke Nihlfors

Ingrid Gärde Widemar

Stellan Arvidson

Ola Ullsten

Filip W. Fridolfsson

Bengt Bengtson
i Solna

Folke Björkman

Bengt Sjönell